

Directoraat-generaal Agro

Aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Auteur

[Redacted signature block]

TER BESLISSING

Datum

6 oktober 2025

Kenmerk

DGA / 101602157

nota
TER BESLISSING

Voortgang 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn –
consultatie wijzigingsregeling
stikstofgebruiksnormen

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature block]

Aanleiding

Op 24 en 26 juni, 18 augustus en 22 september jl. is met u gesproken over de invulling van de aanpassing van de stikstofgebruiksnormen en de aanwijzing van aandachtsgebieden zoals opgenomen in het 8e actieprogramma Nitraatrichtlijn (8^e AP). Volgend uit deze gesprekken is in lijn met de kamerbrief van 14 juli jl. (Kamerstuk 33037, nr. 607) betreffende het concept 8e AP bijgaande conceptregeling tot wijziging van de Uitvoeringsregeling meststoffenwet (Urm) voorbereid die voor internetconsultatie wordt voorgelegd. Met bijgevoegde Kamerbrieven informeert u de Tweede en Eerste Kamer over de start van de consultatie van deze wijzigingsregeling.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd, bij positief besluit van de MR over de start van de internetconsultatie van de wijzigingsregeling van de stikstofgebruiksnormen en de aanwijzing van aandachtsgebieden stikstof, in te stemmen met bijgevoegde Kamerbrieven en deze te versturen aan de Kamer.

Kernpunten

- De Kamer is 14 juli jl. geïnformeerd over het concept 8^e AP. Conform de Nitraatrichtlijn is het doel van het 8e actieprogramma om waterverontreiniging van grond- en oppervlaktewater door nutriënten afkomstig van de landbouw te voorkomen en te verminderen, te voldoen aan de norm van 50 mg/l nitraat in het bovenste grondwater en eutrofiëring van het oppervlaktewater tegen te gaan. Daarmee wordt bijgedragen aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW), waar het nutriënten afkomstig van de landbouw betreft.
- Twee maatregelen in het concept 8^e AP zijn uitgewerkt in de wijzigingsregeling stikstofgebruiksnormen en aanwijzing aandachtsgebieden stikstof. De

beoogde inwerkingtreding van de regeling is 1 januari 2026 (tegelijkertijd met de ingangsdatum van het 8^e AP) en daarmee zullen de aanwijzing van nutriënten verontreinigde gebieden en de daarin geldende korting van 20% op de stikstofgebruiksnormen vervallen. Treedt de voorgenomen wijzigingsregeling niet in werking, dan zal de nu geldende regelgeving voor deze gebieden van toepassing blijven.

- Met deze brief worden beide Kamers geïnformeerd over de uitwerking en over de start van de internetconsultatie van deze voorgenomen wijzigingsregeling en het vervolgproces van het 8^e AP.
- Verschillende partijen hebben tijdens de internetconsultatie van het 8^e AP op de voorgestelde wijziging van de stikstofgebruiksnormen als opgenomen in het concept 8^e AP gereageerd door aan te geven dat de exacte normen nog niet bekend waren en dat dit de inhoud van hun reactie belemmert. Met de consultatie van de voorliggende wijzigingsregeling wordt het voornemen voor invulling van deze maatregelen bekend.
- Bij deze brief is het CDM-advies 'Actualisering stikstofgebruiksnormen voor gewassen op zand- en lössgrond in Nederland' als bijlage opgenomen, die onder andere is gebruikt voor de totstandkoming van deze wijzigingsregeling.
- Met deze wijzigingsregeling worden de stikstofgebruiksnormen (per hectare per gewas) voor het gebruik van meststoffen voor sommige gewassen en grondsoorten verhoogd (noordelijke en centrale zandgronden) en voor andere gewassen verlaagd (zand zuid). Dit is een uitwerking van de inzet als geschets in de Kamerbrief van 14 juli jl. om daar waar nodig maatregelen te nemen en waar kan verlichting te bieden.
- De stikstofgebruiksnormen van uitspoelingsgevoelige gewassen op zuidelijke zandgronden worden verlaagd, omdat dit nodig is voor verbetering van de grondwaterkwaliteit in deze regio.
- Hierop is kritiek van de agrarische sector in de akkerbouw en de vollegrondsgroenteteelt. Deze kritiek richt zich niet op de noodzaak en de onderbouwing om vanwege waterkwaliteitsopgave in zand-zuid extra stappen te zetten, maar richt zich op de keuze voor de voorgenomen hoogte van de nieuwe stikstofgebruiksnormen voor uitspoelingsgevoelige gewassen en het potentiële effect daarvan op de mogelijkheid voor een economische rendabele teelt en daarmee het bedrijfsinkomen. De concept wijzigingsregeling beschrijft daarnaast dat in toestroomgebieden horende bij KRW-waterlichamen en de oppervlaktewaterkwaliteit niet voldoet voor stikstof de algemene stikstofgebruiksnorm wordt verlaagd afhankelijk van in hoeverre de waterkwaliteit in het gebied niet voldoet voor stikstof. Voortkomend uit de besprekingen met u is dit een korting van 10% voor oppervlaktewateren met het KRW- oordeel matig en een korting van 20% voor oppervlaktenwateren met het KRW-oordeel ontoereikend en slecht.
- Vanuit de waterschappen is er kritiek op de geactualiseerde bronnenanalyse die 14 juli jl. is toegestuurd aan de Tweede Kamer. De geactualiseerde bronnenanalyse is echter de best beschikbare en uniforme analyse van het landelijke landbouwaandeel in nutriëntenverontreiniging in oppervlaktewater.
- Eerder bent u geïnformeerd over de (kritische) reacties uit de internetconsultatie op het concept 8^e AP van onder andere de waterbeheerders en milieuorganisaties. Zij wijzen erop dat het concept 8^e AP op gespannen voet staat met de verplichtingen uit de KRW. Ook de Commissie

MER heeft, zoals opgenomen in de Kamerbrief, in haar advies van 3 oktober jl. geadviseerd dat het concept 8^e AP onvoldoende is om de waterkwaliteitsdoelen te halen.

- U bent geadviseerd om parallel aan de internetconsultatie van de wijzigingsregeling uit te laten zoeken hoe deze voorgenomen aanpassing van de stikstofgebruiksnormen in samenhang met het totale maatregelenpakket van het 8^e AP zich verhoudt tot de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water.
- Ook heeft u aangegeven het 8^e AP, parallel aan de internetconsultatie, inclusief de voorgenomen wijziging van de stikstofgebruiksnormen te laten doorrekenen door Wageningen Environmental Research, op het waterkwaliteitseffect.
- Ten aanzien van het vervolgproces is er een krap tijdspad. Het advies van de Commissie MER, de analyse met betrekking tot de verhouding tot de KRW en de reacties op de internetconsultatie, zullen worden verwerkt en gewogen om het definitieve 8^e AP en deze wijzigingsregeling vast te kunnen stellen voor 1 januari 2026.